

Vaststelling en beheer van de pensioenen van het statutaire spoorwegpersoneel

Het Rekenhof heeft een audit uitgevoerd over de vaststelling en het beheer van de pensioenen van het statutaire spoorwegpersoneel. Het wenste daarmee na te gaan of de Federale Pensioendienst (FPD) deze pensioenen correct vaststelt, zowel naar het recht als naar de berekening, en goed beheert. Daartoe werden bij HR-Rail (de dienst die fungeert als werkgever van het spoorwegpersoneel) loopbaandossiers onderzocht om na te gaan of deze dienst de loopbaangegevens correct aangeeft aan de FPD. Voorts ging de audit na op welke wijze de FPD deze gegevens verwerkt in de vaststelling van het pensioen.

Het Rekenhof heeft vooreerst vastgesteld dat HR-Rail de verschillende bewaringstermijnen van de loopbaanstukken uit de personeelsdossiers, zoals die zijn vastgelegd in de Capelo-wet en in de Archiefwet, niet naleeft, waardoor een doorgedreven controle op de juistheid van de loopbaangegevens in de praktijk onmogelijk wordt.

Globaal genomen beheerst HR-Rail de pensioenaspecten van het personeelsbeheer goed. Zo begon hij eind 2013 al - voordat de aangifte van de loopbaangegevens in de Capelo-databank van de FPD een verplichting werd voor hem -, op eigen initiatief met het invoeren van historische gegevens. De dienst slaagde erin om dit tijdrovende werk af te ronden tegen eind april 2018, dit is ruim 3,5 jaar vroeger dan de voor hem wettelijk vastgelegde limietdatum (eind 2021).

Het aantal fouten dat tijdens de controle van de concrete dossiers werd vastgesteld, lag bij HR-Rail laag en lager dan bij vergelijkbare controles bij andere overheidsinstellingen. Een belangrijke factor die bijdroeg tot dit resultaat is ongetwijfeld het feit dat HR-Rail tot eind 2016 zelf instond voor de berekening en het beheer van de pensioenen en er daardoor, in de schoot van deze personeelsadministratie, meer kennis van de pensioenregelgeving voorhanden is dan in de doorsnee HR-dienst. Bovendien telt HR-Rail minder personeelsleden met een gemengde loopbaan: een groot percentage van het personeel blijft gedurende de volledige loopbaan in dienst bij de spoorwegmaatschappij, wat tot een minder complexe loopbaan leidt. Er zijn ook minder personeelsleden die aanspraak kunnen maken op een tijdsbonificatie omdat ze in het bezit zijn van een noodzakelijk diploma, wat het risico op fouten verkleint.

De steekproeven toonden ook aan dat de problemen en/of fouten bij HR-Rail grotendeels betrekking hadden op de "probleemzones" die het Rekenhof al bij eerdere audits in verband met Capelo en de Pensioenmotor had aangehaald, zoals de codering van de verschillende soorten verloven en afwezigheden, de opgave van de militaire diensten, de controle van de diplomavereniging en de studieduur, het niet coderen van loopbaansituaties die bij wijzigingen van de regelgeving het pensioen kunnen beïnvloeden, het recht op een "preferentieel pensioen" (kortere loopbaanduur/voordeligere loopbaanbreuk).

Al sinds de oprichting van de NMBS wijkt de pensioenregeling van het statutaire spoorwegpersoneel af van de wetgeving die van toepassing is op de andere overheidsambtenaren. Onderzoek van concrete dossiers toonde aan dat deze "specificiteiten" door de FPD correct werden ingevoerd in de berekenings- en beheerssoftware (PenCalc en Pensioenmotor).

De bevoegdheid om de regelgeving van de pensioenen van het spoorwegpersoneel te bepalen ligt al sinds de overname in 2007 van de pensioenlast door de federale staat volledig bij de wetgever. De ingewikkelde procedure die in de oprichtingswet op de NMBS is opgenomen om het statuut aan te passen, kan dan ook best worden geëvalueerd voor wat het pensioenluik betreft. Het "statuut" loopt achterop ten opzichte van de werkelijk toepasselijke regelgeving. Het Rekenhof vestigt concreet de aandacht op een drietal verschillen tussen de pensioenregelgeving voor het spoorwegpersoneel en die voor de andere overheidsambtenaren. Die verschillen worden best opgeheven zodat op reglementair vlak een betere samenhang wordt gerealiseerd.

Tot slot stelde het Rekenhof vast dat de taakverdeling tussen de FPD (die instaat voor de berekening en het beheer van de pensioenen) en HR-Rail (dat als mandataris instaat voor de effectieve uitbetaling van de pensioenen) niet op alle vlakken efficiënt is.

De minister van Pensioenen heeft geantwoord dat hij nota heeft genomen van de vaststellingen en aanbevelingen van het Rekenhof. Hij zou de administrateur-generaal van de FPD vragen te onderzoeken in welke mate er gevolg aan kan worden gegeven.